

ВЛАДИМИР ГОЛЕВ

ВАНЯ БОЯДЖИЕВА

Поезията на Владимир Голев е пронизана от вечния огън на вдъхновението. Той твърде навреме е осъзнал своята мисия на творец и човек, на комунист, на гражданин на планетата и българин. И в най-вихреното свое сливане с природата и родината той не престава да се тревожи от загадките на вселената, да размишлява за смисъла на битието. Може би това необикновено, вътрешно горене, свързано с всевечните дилеми, идва от гордия му пирински корен — да гледа отвисоко и надалеко. Може би борческата му природа като потомък на героично Банско не му позволява да разпръсква безполезно своите човешки мигове, кара го да се стреми към вечността на творческата всеотдайност.

В разгадаването на вселенските загадки Владимир Голев винаги ще търси и намира главния смисъл на своето призвание. И същевременно той си остава някак по детски замечатан, вгледан в синевата на мурите, понесъл завинаги в сърцето си светите образи от старата къща в родния му град. Здравият корен му създава онова мечтано равновесие между минало и бъдеще, за да може той — в днешния неповторим миг — без колебание да изрече:

Здравей, далечно бъдеще!

Ти вече тъй си близко!

Аз виждам те —

изгряваш в делниците сини. . .

Другарю мой,

приятелю от Запада и Изтока,

дали ще долетиш?

Земята ще спасим ли?

(„Лято 3681, или Поема за недостигнатото време“)

Загледан в бъдещето, поетът не забравя величието на съвременността и това създава красотата, силата, мъдростта и искреността на изповедите му. Философската глъбина на поетичните му откровения не се изгубва в мъгливи разсъждения и общи фрази, а е озарена от действията огън на настоящия вдъхновен живот, наситена е с конкретно преживяване и сила.

Първата стихосбирка на Владимир Голев, появила се точно преди три десетилетия, е „Знаме над Пирина“ (1952). Следват редица поетични книги, които бележат много ясно възходящо развитие: „С песен срещу вятъра“ (1958), „За какво пеят мурите“ (1961), „Лирика“ (1967), „Мироздание“ (1969), „Ако случайно остареем“ (1970), „Късни признания“ (1974), „Предесен“ (1978), пиесите „Чудесната тройка“ (1971) и „Една нощ в рая“ (1972), лиричната проза „Спомени за старата къща“ (1980) и поемите „Крадец на мигове“ (1982). А сега според едно негово признание той пише нова споменна книга, този път за Казанлък,

неговия „втори“ роден град. В творческия му път се забелязва как постепенно изживяното се осмисля, придобива философско измерение, а емоционалното върви ръка за ръка с драматичното. Късите лирични форми не загубват своята първична свежест, те стават основно градиво в лиричните му поеми, които лежат нов етап в развитието на поета.

Основен мотив в поезията на Владимир Голев е преклонението пред родната природа. Оттам той черпи жизнени сокове, желание за размисъл и наслада:

О, весело е да вървиш така —
на есента
да сещаш топлината
и да разбираш щедростта на планината,
подала ти ръка. . .

(„Акварел“)

Тази неделима връзка с природата ще го изведе на широкия друм на сегашните му размишления за битието. Но той няма да остане само при пантеистичния възторг от природата, нито пък да пее своите химни така, изобщо. Неговото поетично слово е неразривно свързано с революционните традиции и стремежи на родния му край, а гордият Балкан извисява мислите му, държи будва тревогата му за бъдещето. Някаква особена, чисто голевска общителност, сякаш му дава сили да бъде винаги навред сред хората, да се чувства нужен, да разява с мъдрата си и закачлива усмивка. Понякога той прилича на слязъл от сините планини древен философ, който раздава с елегантна щедрост своите мъдрости, усетил дарбата да се живее. Тази дарба е в несекващото вдъхновение, в незамения с нищо творчески миг, когато се чувствуваш слят с вечността. Тогава всичко изглежда необикновено просто, ясно, красиво. Тогава разговаряш и със себе си, и с целия свят, с бъдещето и с миналото. За нашия поет най-важен е не само унесът на вдъхновението, но и усетът за съвременността, отговорността пред партията и родината и пред алтернативите на днешното време.

Поетът се стреми да улови драматизма на епохата в отделните мигове на творчеството. Вечните въпроси за живота и смъртта, за родината и подвига, за мира и войната, за хуманизма и творчеството се проектират върху преживявания от съвременната действителност. Оттам се ражда и оня познат ни вече голевски оптимизъм и жизнелюбие, оттам идва и неспирният полет към бъдещето. Като всеки човек и той има собствени тревоги и мечти, но те са в хармония с възжеланията на човечеството, с най-напредничавите идеали на времето.

В поетичната природа на Владимир Голев можем да открием това, което се откроява в творчеството му още преди появата на книгата „Крадец на мигове“. Тези негови мъдри, философски откровения съществуваша, но бяха пръснати и неуловими, те не се хвърляха в очи веднага в патриотичните му и природни поетични късове. Но космическите проблеми на мирозданието непрестанно напиреха, за да се избистрят в поемите от последната му книга. Поетът никога не е потъвал и не се е забравял само в красиви описания, нито само в далечни нежни спомени. Някаква ненатраплива отговорност пред съвременниците го държи непрестанно буден, подхранва вярата му в човека и неговото бъдеще. Размишленията му за смисъла на битието не идват изведнъж, те са го спхождали често и по-рано, прогонвали са съня му нощем. Но той е трябвало да си отговори с течение на времето сам на важните вечни въпроси в днешно време чрез самото свое творчество. Това е именно настъпилата естествена зрелост на духа. Всичко прочетено и изживяно му подсказва верния път към постигането на в ъ т р е щ н а х а р м о н и я. И тогава тъгата по изминалото време става много светла, почти прозрачна:

Посрещам и изпращам нежни изгреви,
на топъл залез газя в тишината,
загледан нейде в хълмовете рижи,
в горичките
и още по-нататък —
към билото със оня цвят звъничев,
с пътеки и пчели,
със птичи крясък.

... и времето през пръстите изтича
като пясък.

(„Пясък“)

Усетил красотата на своето съществуване тук, на родната земя, поетът е горд от своето откритие. Той е щастлив, защото умее да се радва на живота на Земята и да го възпява:

На мед дъхти простора многоцветен.
За нищо не заменям аз Земята.

(„Пясък“)

Усещането му за вечност не е абстракция, нито празни думи. Това е едно необикновено преживяване, което прави човека съзидател, горд, че се е родил, че живее. След като е открил тази тайна, поетът е вече много богат и силен, той е не само крадец на мигове, но и ловец на чудеса. Творческата вселена е по-необятна и от самия космос. В миговете на творчество чудесата могат да следват едно след друго. И тъкмо тогава човек се чувства най-богат и щастлив. Докоснал се до редките мигове на творчество, поетът бърза да ги сподели:

Какво е хаоса безкраен, безначален
пред мене —
осъзнатата материя?

Аз имам чувства.

Топла кръв.

И памет.

Аз създавам песни.

Улавям мигове и ги превръщам в песни.

Такъв съм по природата.

(„Крадец на мигове“)

Не бихме разбрали докрай поезията на Владимир Голев, ако не почувствуваме онази борбена интонация, която струи от философските му признания и която изцяло е отправена в защита на човечеството и на мира на планетата. Преклонението пред красотата на Земята, както и творческите мигове не биха имали своя смисъл, ако човечеството върви към разрушение и гибел. Силната си вяра в бъдещето поетът е изразил в поемата „Лято 3681, или поема за недостигнатото време“. Полетът на човешкия дух в бъдещето е неспирен и фантастичен. Чрез творчеството именно може да се пътува навсякъде — далече напред или в миналото, да се извикват духовете на любими герои. Познал този шеметен бяг на времето, поетът чертае интересна картина на бъдещето, където нашето настояще ще остане чрез сътвореното днес. Така се достига до истинската тайна на мига-вечност, така и поетът-човек се чувства частица от вселената, която чрез творчеството няма да изчезне.

Чрез осъзнаването на вечния човешки дух се стига до тайните измерения на днешния ден. Изведнъж всичко делнично и сиво престава да бъде такова, изведнъж природата и човешките страсти се изпълват със своя двоен смисъл —

настояще и бъдеще. Тази многообемност на съществуването ни не е фикция, тя трябва да ни помогне при разчитането на някои тайни знаци от миналото, насочени към бъдещето.

Тук би следвало да отбележим, че никога личното преживяване в поезията на Голев не изгубва своя смисъл, не престава да бъде важно и насъщно, но то винаги е в хармония с общочовешкото, попаднало е във водовъртежа на всемирната драма. Само тогава дните и часовете имат смисъл, а природните цветове — свое неповторимо сияние. Поетът възприема своята личност, както частица или песъчинка от цялото, но без тази частица и цялото не би било това, което е. Защото без човешкото познание целият космос е едно мъртвило. И без диханието на истинската поезия красотата на галактиките е недоловима.

Тези размисли на поета за битието го довеждат до открития, които на пръв поглед са ни отдавна познати, но чрез миговете на творчеството отново ги осъзнаваме:

О, няма смисъл.
Има щастие,
че своя кратък миг прозрели,
ний сме наситили със страсти
това мъртвило от материя. . .

(„Предсказание“)

Една от най-хубавите, „най-философските“ и най-поетичните творби на Голев е именно това „Предсказание“. След полета в космоса, след прозренията в бъдещето, след бистрата тъга по изминалото време поетът изведнъж доказва колко все пак трябва да сме щастливи днес, макар и потънали в най-различни човешки страсти. Той успява да ни внуши гордост, че сме съвременници на велико време и трябва да разбираме пълноценно своята участ и своята мисия днес. Времето ще отлети в безкрая и ние сами сега трябва да разгадаем целия смисъл на своето човешко съществуване. Бъдещето е велико, но също така велико е и днешното ни време, когато се борим, когато умираме в името на най-светли идеали, когато усещаме, че създаваме своето утре.

Владимир Голев е от онези щастливци, които чрез творчеството си са успели да надникнат в бъдещето и да направят своите предсказания. В тези поетични признания няма следа от дидактични нотки, нито пък никакви абстракции или неразгадаеми словесни формули. Намерена е онази проста и вечна хармония между човек и вселена, между живот и смърт, между патриотично и интернационално, които утвърждават хуманизма и творчеството.

Достигнал до един свой връх на зрелост и мъдрост, шестдесетгодишният поет Владимир Голев хвърля мост не само към бъдещето, но и към изворите на своята жизненост и младост. След „Спомени за старата къща“ сега той пише книга за борческите си младежки години, прекарани в Казанлък, за да свърже все по-здрав миналото и бъдещето с настоящето, чийто лозунг е „Ne sole sedamii!“ — да не отстъпваме от слънцето, т. е. от светлината, от живота, от любовта и мирното човешко щастие.